

Drevesa v naselju

Zelene površine v ureditvah naselbinskih tkiv in izboljšanje življenja

Betoniranje v poletnem času

Kako omiliti težave na najbolj enostaven, učinkovit in ugoden način?

Nevidna nevarnost v stenah

Napake pri uporabi težkega pepela v obliki žindre v gradbeništvu

Računalniška risba novega prizidka ob Triglavskem domu.

PRENOVA PODNEBNEGA OBSERVATORIJA NA KREDARICI

Na Kredarici bodo do konca prihodnega leta izvedli rekonstrukcijo in novogradnjo-prizidavo k obstoječemu vremenskemu observatoriju.

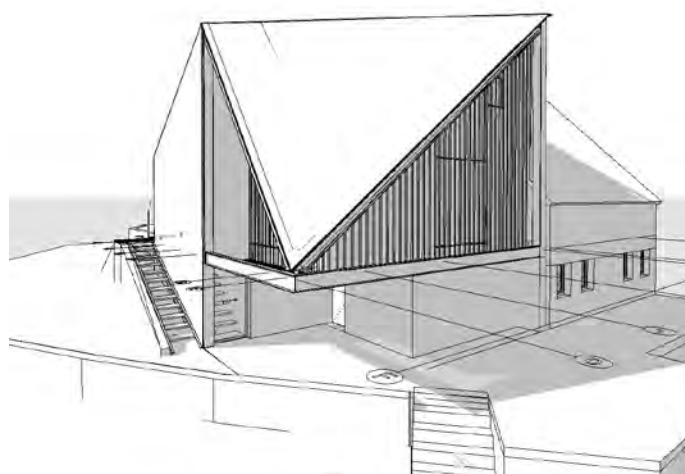
Triglavski dom stoji na Kredarici, vzpetini na grebenu med Rjavino in Triglavom, je z 2515 m nadmorske višine najvišja slovenska planinska postojanka. Prvo Triglavsko kočo na Kredarici je na zemljišču, ki ga je kupil Jakob Aljaž, po njegovi zamisli postavilo Slovensko planinsko društvo (SPD); slavnostno so jo odprli 10. avgusta 1896. Kočo so večkrat povečali, današnjo zunanjo podobo je dobila leta 1984.

Spremljanje vremena na Kredarici že od leta 1954

V prizidku Triglavskega doma na Kredarici je vremenski observatorij - objekt za evidentiranje in sledenje meteoroloških pojavov, ki je najvišja meteorološka opazovalnica v Sloveniji. Vremenski observatorij je bil vzpostavljen leta 1954. Gradnja observatorija v današnji obliki je bila končana leta 1984, observatorij pa kasneje še ni doživel večje prenove. Prostori so majhni, dotrajani in ne ustrezajo več sodobnemu izvajanju meteorološke dejavnosti.

Rekonstrukcija prizidka

Agencija Republike Slovenije za okolje je načrtovala rekonstrukcijo prizidka z namenom ureditve razmer za izvajanje meteorološke dejavnosti, energetske prenove celotnega vremen-

Risba prizidka

skega observatorija in osamosvojitve energetskih sistemov in drugih virov za delovanje observatorija.

Kot že do sedaj, bosta v objektu stalno bivala dva, meteorolog in vojak. V spodnjem delu bodo prenovili tehnične prostore, zgornji dve etaži pa sta namenjeni izvajanju meteorološke dejavnosti in bivanju. Vsi prostori imajo minimalno kvadrato-

vendar izkoriščeno na način, da bo opravljanje dejavnosti in bivanje udobno.

Predvidena je rekonstrukcija obstoječe dozidave, pri kateri se ohranja kompletni spodnji del objekta, ki je zidan in obložen s kamnom, zgornji del, ki je lesen, pa bo popolnoma rekonstruiran z boljšim izkoristkom notranjega prostora in s protipotresno varno konstrukcijo. Pri tem se bodo les in ostali obstoječi materiali reciklirali v največji možni meri.

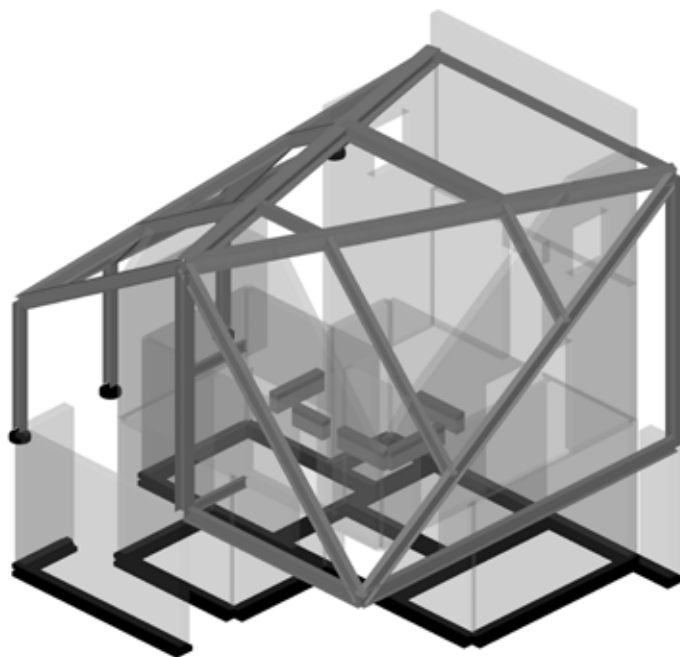
Za projektanta rekonstrukcije objekta je bil izbran biro **OFIS arhitekti d.o.o.**, za statiko Milan Sorč, za izvajalca del pa družba **Eltim d.o.o.** Celotna rekonstrukcija bo izvedena z zavedanjem, da gre za izjemno občutljivo lokacijo v neokrnjeni naravi, zato bo celotna prenova usmerjena v zmanjšanje vpliva objekta na okolico (tako v času gradnje kot tudi v času uporabe) na minimum.

Konstruktivna zasnova prizidka

Konstruktivno je novi prizidek zasnovan kot samostojen, od osnovnega objekta planinskega doma ločen objekt. Statične karakteristike osnovnega objekta se skladno z veljavnimi standardi ne spreminjajo. Pri rekonstrukciji obstoječih konstruktivnih elementov, tako kot pri novih, so upoštevani vsi veljavni standardi Eurocode (SIST EN 1990 do 1998). Posebna pozornost je namenjena velikim obtežbam – vplivom, ki jim bo podvržen objekt (veter, sneg, potres).

Spodnji del objekta je zasnovan kot deloma rekonstruirana, delno pa nova, toga AB konstrukcija. Konstrukcija nad pritličjem in ostrešje je kombinacija jeklenih in lesenih nosilnih elementov. Jeklena konstrukcija zaradi arhitektonske zasnove prevzema tudi konzolni del objekta nad kletjo ter celotne strešne konstrukcije.

Objekt sestoji iz novega vkopanega dela tlorisnih dimenzij 5,90 x 7,50 m. Ob novi vkopani kleti se izvede objekt tlorisnih dimenzij 6,70 x 8,80 m etažnosti K + P + N. Konstrukcija objekta je AB monolitna. Sestavljajo jo AB stene debelin 25 cm, 20 cm

Načrt jeklene konstrukcije ostrešja

ter 15 cm. Medetažne plošče so armiranobetonske, debelin 14 cm in 16 cm. Plošča nad pritličjem je lesena CLT plošča debeline 16 cm. Osnovna strešna konstrukcija je jeklena v kombinaciji z lesom. Objekt je od planinskega doma konstrukcijsko dilatiran, v nosilno konstrukcijo planinskega doma se ne posega.

Zaradi lažje izvedbe in montaže na Kredarici ter razmer, ki jim bo konstrukcija izpostavljena, je izvedena – kolikor je mogoče – v montažni izvedbi. Zaradi helikopterskega prevoza je masa posameznega konstrukcijskega elementa manjša od 800 kg. Jeklena konstrukcija je zaradi obstojnosti v celoti vroče cinkana. Nosilni elementi so protipožarno zaščiteni, skladno z zahtevanimi standardi.

Triglavski dom na Kredarici s podnebnim observatorijem pred začetkom prenove

Energetska osamosvojitev

Kompletna prenova je predvidena tudi za sistem instalacij. Vremenski observatorij se že sedaj delno oskrbuje z električno energijo preko lastnih vetrnih generatorjev in fotovoltaične elektrarne, vendar je sistem delno zastarel, delno pa v skupni rabi s planinsko kočo.

Objekt se bo energetska osamosvojil, za kar je predviden nov vetrni generator. Nameščen bo v linijo obstoječih vetrnih generatorjev in vetrnega stolpa. Zamenjane bodo tudi obstoječe fotovoltaične celice z novimi, ki imajo boljši izkoristek, nekaj pa bo tudi dodanih. Obstoječi sistem bo nadgrajen tudi z novimi, tišjimi in bolj učinkovitimi akumulatorji.

Bivak pod Skuto

(foto Anže Čokl)

Predvidena je vgradnja posebnega sistema stranišč na podtlak, ki ga sestavljajo sanitarni elementi preko cevi, priključenih na vakuumski generator, ki izkorišča razliko v zračnem tlaku. Sistem bo zgrajen s transportnimi žepi, ki izničijo delovanje gravitacijskih sil na vsebino, ki potuje po sistemu in bo omogočal delovanje z minimalnim vplivom na okolje.

V prvi kleti v posebnem prostoru so predvideni tudi vodohrani, ki bodo osnova nadgrajenega sistema za zbiranje in shranjevanje meteorne vode za uporabo v objektu. V zbiralnike so speljani vsi odtoki s strehe. V vodohranih bo vedno zadostna količina vode, ki se lahko uporabi tudi v primeru požara ali druge intervencije.

Podatki o objektu

Projektant: OFIS arhitekti d.o.o.

Vodja projekta: Špela Videčnik, u.d.i.a.

Odgovorna oseba projektanta:

Rok Oman, u.d.i.a.

Zasnova statike: Milan Sorč, u.d.i.g.

Izvajalec del: Eltim d.o.o.

Začetek gradnje: maj 2025

Končanje del: konec leta 2026

Ofis arhitekti

Biro Ofis arhitekti d.o.o. sta leta 2000 ustanovila Rok Oman in Špela Videčnik. Biro ima enoto v Sloveniji in Franciji. V Ofis arhitekti se lahko pohvalijo s številnimi uspešno izvedenimi projekti v Sloveniji in tujini, za katere so dobili tudi mnoga priznanja.

V biroju Ofis arhitekti so zagovorniki kontekstualne arhitekture, ki temelji na ideji, da mora arhitektura izhajati iz posebnosti okolja, v katerega je umeščena. Namesto da bi vsiljevala univerzalne oblike ali stile, spoštuje obstoječe okolje in se mu prilagaja. Pri tem upošteva naravne značilnosti, kulturni kontekst in širši, družbeni pomen objekta.

Pri obnovi bodo obstoječe merilne inštrumente nadgradili s senzorji za merjenje vsebnosti najpomembnejših toplogrednih plinov, ogljikovega dioksida in metana.

Naložba v rekonstrukcijo vremenskega observatorija je del projekta SOVIR (Sistem opozarjanja na vremensko pogojene izredne razmere), vrednega skoraj 29 milijonov evrov. Sredstva za financiranje rekonstrukcije so zagotovljena iz državnega proračuna in iz evropskega kohezijskega sklada.

Ofis arhitekti so znani tudi po svojih projektih, ki se nahajajo v alpskem in gorskem okolju, kjer se soočajo s posebnimi izzivi, ki jih narekuje narava. Njihov pristop k arhitekturi v planinah združuje spoštovanje do tradicije in naravnega okolja z modernimi arhitekturnimi rešitvami. Njihovi objekti se zlijejo z okolico in kolikor je le mogoče, so narejeni iz lokalnih gradiv.

Med najbolj znanimi takšnimi projekti je ikonični bivak jeklene konstrukcije pod Skuto, ki ga sestavljajo trije moduli. Nekaj posebnega je tudi samozadostna steklena hiša, ki so jo pred leti postavili v puščavi Gorafe v Španiji kot poskus bivanja v steklu v ekstremni vročini brez klimatskih naprav, vodovoda in elektrike.

Guardian Glass

(foto Gonzalo Botet)